

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державна наукова установа
«Інститут модернізації змісту освіти»

Державна установа «Науково-методичний центр
інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності
вищих навчальних закладів «Агроосвіта»

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції

**Соціально-педагогічні основи розвитку особистості
в сучасних умовах комунікації:
досвід, проблеми, перспективи**

14 листопада 2018 року

м. Київ, 2018

ЗМІСТ

Вступ	6
Розділ І. Наукові дослідження, статті	
<i>Дубасенюк О.А.</i> Теоретичні і прикладні аспекти формування ціннісних орієнтацій особистості в системі виховної діяльності педагога	9
<i>Бойко А.М., Дем'яненко Н.М.</i> Тьюторинг в освітньо-науковому просторі вищої школи	25
<i>Єрохіна Н.М.</i> Аксиологічні засади соціального виховання: державні, суспільні, особистісні	34
<i>Соловійова Л.М. Букалова Н.В.</i> Деякі аспекти щодо організації виховної роботи в університеті	42
<i>Ордіна Л.Л.</i> Культурно-національні цінності у виховному просторі закладу вищої освіти	45
<i>Зубчевська С.В.</i> Формування загальнолюдських цінностей як основи загальнокультурної компетентності студента коледжу	47
<i>Осадча А.</i> Формування ціннісних орієнтацій сучасної української молоді	56
<i>Карпюк І.В., Ковальчук О.Є.</i> Розвиток комунікативної особистості в умовах смислової взаємодії	59
<i>Спічак О.М.</i> Становлення ціннісних орієнтацій в умовах модернізаційних змін у викладанні української мови і літератури	64
<i>Ногінська А.О., Чебан О.М.</i> Значення комунікативної культури магістрів-аграріїв у процесі соціально-рольової взаємодії	68
<i>Пинда Л.А.</i> Морально-етичні цінності – основа формування особистості студента	72
<i>Петрів Г.В.</i> Методика виховання ціннісного ставлення до земельних ресурсів студентів аграрних коледжів	77
<i>Білик С.В.</i> Жити – значить спілкуватися!	82
<i>Кузьмук О.М.</i> Спілкування як визначальний фактор комунікативної культури особистості	86
<i>Великий В.М., Виноградова Т.І.</i> Запобігання правопорушенням у студентському середовищі	89
<i>Олійник С.М.</i> Особистість як суб'єкт спілкування і носій комунікативної культури	93
<i>Здинюк М.О.</i> Інтернет-спілкування як нова форма міжособистісної комунікації	98
<i>Чайка Л.А.</i> Культура спілкування як комунікативна характеристика особистості	101
<i>Удалова О.Ю.</i> Реалізація тьюторства в процесі професійної підготовки студентів закладів вищої освіти	105
<i>Марченко С.О.</i> Формування фахової компетентності майбутнього аграрія	111

КУЛЬТУРНО-НАЦІОНАЛЬНІ ЦІННОСТІ У ВИХОВНОМУ ПРОСТОРИ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Культурно-національні цінності актуалізуються на збереженні історичної та культурної спадщини, реконструкції соціальних проблем у виховному просторі закладу вищої освіти, становленні національного характеру та відновленні національної самоідентифікації, створенні умов для суспільного розвитку особистості [1, с. 87–88]. У середовищі закладу вищої освіти національна самоідентифікація особистості виступає духовним стимулом національного відродження і проявом національної свідомості.

Важливе місце аналіз цінностей займає в соціокультурних концепціях у зв'язку з проблемою основ інтеграції соціальної системи, забезпечення соціальної взаємодії. У функціоналістській концепції Радкліфф-Брауна абсолютна цінність – це виживання суспільства, а всі інші культурні цінності слугують інструментами для його здійснення. Школа структурно-функціонального аналізу Пірсона та ін. акцентує необхідність для збереження будь-якої соціальної системи існування, поділених між усіма цінностями, котрі розглядають як вищі принципи, «не емпіричні об'єкти», що забезпечують злагоду в суспільстві загалом і в окремих соціальних групах. Такий ціннісно-консолідуючий простір і є культурна складова виховного середовища закладу вищої освіти.

Національна самоідентифікація як своєрідний духовний стан особистості, її менталітет, формується залежно від традицій, культури освітнього середовища і водночас сама впливає на них, існує як джерело культурно-історичної динаміки нації. Яскравим прикладом вираження самотніх індивідуально-національних рис особистості студента є національні особливості світогляду, світосприймання та світорозуміння, котрі формують національну унікальність життєвих позицій людини.

Художньо-естетичні цінності найповніше можна охарактеризувати як динаміку взаємодії естетичного ідеалу і естетичного смаку людини. Естетичний смак є інтегральним виразом естетичної вихованості, художньої освіченості, виявом вибірковості естетичного сприймання, вміння відрізнити справжнє мистецтво і красу від підробки, оцінювати різноманітність проявів прекрасного в житті. Естетичний смак виявляється в умінні регулювати свою поведінку і вчинки.

Під естетичним ідеалом розуміють уявлення про тип, зразок, модель естетичної досконалості, з естетичним ідеалом пов'язують також конкретно-чуттєвий вираз найвищої мети естетичної діяльності[2]. Зіставлення реакції

смаку з естетичним ідеалом є рушієм естетичного оцінювання, фактором спрямовування орієнтації людини в естетичній перетворювальній діяльності, в системі художнього освоєння світу.

Естетичні виміри українського мистецтва зумовлюють художнє представлення багатства образного змісту, стилістичні закономірності форми, що органічно зливається з ним. Єдність змісту і форми художньо-образного відтворення дійсності – закономірність, притаманна справжньому, високому мистецтву. Через те, виявлення художніх переваг образної суті українського мистецтва має йти пліч-о-пліч з розкриттям найістотніших, найхарактерніших особливостей національної мови. Національний характер образного строю не може бути повноцінно розглянутий без осмислення національних характеристик художніх закономірностей форми.

Непересічні цінності українського мистецтва ґрунтуються на єдності змістовних компонентів народної творчості. На фольклорні витоки естетичних властивостей творчості українських авторів вказують майже всі дослідники. Розгляд естетичних переваг змісту у єдності з аналізом національних особливостей формотворення приводить до висновку про надзвичайну роль фольклорних джерел в українському мистецтві. Народна стихія пронизує кращі твори професійних майстрів.

До естетичних вимірів українського мистецтва можна віднести естетичне переживання української музики, що вивела українську пісню на світовий простір; усвідомлення образно-художньої майстерності українських митців, що сприяє вихованню шанобливого ставлення студентів до національного мистецтва; застосування гармонії як чинника динамізації естетичних поглядів і переваг, що мають виростати з емоційної, внутрішньої прихильності до національного. Без усвідомлення національного не можна досягнути загальнолюдського в сфері естетики. М. Бердяєв, досліджуючи співвідношення національного та інтернаціонального, підкреслював, що «вселюдськість не має нічого спільного з інтернаціональним, а є мірою всього національного [3, 154-157]».

Отже, вивчення і аналіз художніх характеристик українського мистецтва, які могли б справити вплив на розвиток естетичної культури студентів, набуває серйозного значення. Прищепити студентам естетичне ставлення до світової культури по-справжньому зможе тільки той, хто сам схиляється перед вітчизняними здобутками мистецтва.

Література

1. Лавриченко Н. М. Педагогіка соціалізації: європейські абрисы. Київ : ВіРА ІНСАЙТ, 2000. 214 с.

2. Крылова Н.Б. Формирование культуры будущего специалиста. Москва: Высш. шк., 1990. 142 с.

3. Бердяев Н. А. Национальність і людство. *Сучасність*, 1993, № 1. С. 154-157.

ЗУБЧЕВСЬКА С.В., канд. пед. наук,
заступник директора з навчально-виховної роботи
Таращанський державний технічний
та економіко-правовий коледж

ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ЯК ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТА КОЛЕДЖУ

У всі часи проблема духовно-морального виховання особистості була і залишається особливо актуальною. Не є винятком і наш час – час стрімких змін у економічній і політичній сфері; всеохоплюючої інформатизації суспільного життя, нових течій у культурному просторі, нових ідеалів, що їх формує для себе молода людина.

У концепції національно-патріотичного виховання молоді зазначено, що ідеалом сучасного виховання є різнобічно та гармонійно розвинений, національно свідомий, високоосвічений, життєво компетентний громадянин, здатний до саморозвитку та самовдосконалення, а головною домінантою національно-патріотичного виховання молоді є формування у особистості ціннісного ставлення до навколишньої дійсності та самої себе, активної за формою та моральної, за змістом, життєвої позиції [1].

Нинішнє молоде покоління покликане реально впливати на подальші політичні та економічні процеси в державі, формування світогляду і культури нації, керувати важливими історичними подіями. Тому не випадково у центрі уваги сучасної педагогіки постає проблема нових підходів до формування духовної культури молодої людини.

Перед педагогами стоїть непроста задача: зрозуміти світ, у якому живуть вихованці: вичленувати шкідливі впливи на особистість, повернути енергію людини у творче русло. І якщо низка негативних факторів, зокрема тотальна всеохоплююча інформатизація, яка позбавляє живого спілкування, негативний жорстокий вплив засобів масової інформації; незайняте корисною справою дозвілля; доступність алкогольних та тютюнових виробів тощо. У першу чергу йдеться про те, що молодь дуже часто не може знайти себе у професійному чи особистісному плані, заходить у глухий кут життєвої безвиході і, як результат, припиняє боротися, поступово втрачаючи притаманні їй людські і моральні цінності.